

نقش زنان روستایی در کاهش ضایعات مواد غذایی

فاطمه یاسیان

کارشناس کشاورزی

● سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد (FAO) ضایعات و هدررفت (دورریز) مواد غذایی در مراحل مختلف زنجیره ارزش غذا از مرحله تولید، ذخیره‌سازی، فراوری تا توزیع را تعریف می‌کند که در این تعریف منظور از ضایعات غذا (Food loss) آن بخش از محصول غذایی است که در مراحل تولید، ذخیره‌سازی، فراوری و عرضه تا قبل از مصرف را در زنجیره ارزش غذا شامل می‌شود. در تعریف ضایعات مواد غذایی، هرگونه تغییر در کیفیت که منجر به غیرقابل‌دسترس شدن و عدم ایمنی محصول شود و درنهایت محصول را برای انسان غیرقابل‌مصرف کند از دیدگاه سازمان خواروبار جهانی (FAO) و برنامه محیط زیست ضایعات تلقی می‌شود. در این میان به ضایعاتی که در مراحل پایانی زنجیره ارزش غذا یعنی خرده‌فروشی و مصرف اتفاق می‌افتد، هدررفت یا دورریز غذا (food waste) می‌گویند. هدررفت مواد غذایی اشاره به مواد غذایی است که با کیفیت خوب و مناسب برای مصرف بوده، اما مصرف نشده و دور انداخته می‌شود (یا در مرحله خرده‌فروشی یا مصرف نهایی). بنابراین تفاوت بین ضایعات و هدررفت یا دورریز مواد غذایی در این است که ضایعات منجر به محصول غیرقابل مصرف می‌شود، اما در هدررفت محصول قابل مصرف دور ریخته می‌شود.

طبق تعریف فائو، ضایعات یا هدررفت غذا فقط برای محصولاتی که به‌منظور مصرف انسان تولید می‌شوند محاسبه می‌شود و به آن دسته از محصولات کشاورزی که مصرف غذای انسانی ندارند، اطلاق نمی‌شود. به گفته سازمان غذا و کشاورزی (FAO)، سالانه در سراسر جهان در حدود ۱٫۳ میلیارد تن مواد غذایی از بین رفته یا هدر می‌رود. این هدررفت مواد غذایی معادل مصرف ۲۵۰ کیلومترمکعب آب، به‌کارگیری ۱٫۴میلیارد هکتار از اراضی قابل‌کشت و اضافه‌کردن ۳/۳ میلیارد تن گازهای گلخانه‌ای به اتمسفر زمین است. این امر در شرایطی رخ می‌دهد که جهان با کمبود منابع طبیعی مواجه بوده و در حدود ۹۵میلیون نفر در جهان غذای کافی ندارند (FAO، ۲۰۱۱).

براساس مطالعاتی که فائو انجام داده، تخمین زده می‌شود سالانه ضایعات و هدررفت مواد غذایی در حدود ۳۰ درصد برای غلات، ۴۰ تا ۵۰ درصد برای محصولات ریشه‌ای، میوه‌ها و سبزیجات، ۲۰ درصد برای دانه‌های روغنی، گوشت و محصولات لبنی و ۳۵ درصد برای ماهی است. ازاین‌رو ضایعات و هدررفت مواد غذایی مورد توجه سازمان‌های بین‌المللی است و کاهش ضایعات و هدررفت مواد غذایی به‌عنوان فرصت و راهکاری برای مقابله با ناامنی غذایی در جهان مطرح است که دستیابی به شاخص‌های توسعه پایدار و اقتصاد سبز را فراهم می‌کند. در همین راستا فائو توجه خاصی به مسئله ضایعات و هدررفت مواد غذایی و جلوگیری از آن کرده است، به‌طوری‌که با برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد (UNEP) و بخش خصوصی و جامعه مدنی همکاری لازم را برای پیشبرد برنامه جهانی ذخیره مواد غذایی انجام می‌دهد. در این میان از همه ظرفیت‌های موجود برای کاهش ضایعات و هدررفت مواد غذایی استفاده می‌شود.

زنان روستایی در این میان می‌توانند نقش ارزنده و چشمگیری ایفا کنند، زیرا حدود ۴۱ درصد از نیروی کار کشاورزی در سراسر جهان و اکثریت کارگران کشاورزی در جنوب آسیا و جنوب صحرای آفریقا را زنان تشکیل می‌دهند و نتایج مطالعه‌ای گسترده از کشورهای جهان نشان می‌دهد زنان در حدود ۸۵ تا ۹۰ درصد زمان خود را برای آماده‌سازی مواد غذایی خانگی صرف می‌کنند. به‌دلیل همین اهمیت به‌طور نمونه در تانزانیا با تمرکز بر فناوری خورشیدی و قراردادن آن در دسترس زنان روستایی برای خشک‌کردن و حفاظت از میوه‌های مزاد به‌منظور جلوگیری از اتلاف آن اقدام شده است. نمونه دیگر در کشور کنگو و هند است که گروه‌های زنان روستایی فعال را تشکیل داده و از طریق آن فعالیت‌های مختلفی برای کاهش ضایعات و هدررفت مواد غذایی انجام داده‌اند که از جمله می‌توان به ساخت یک انبار مشترک برای نگهداری غلات، برای جلوگیری از حمله حشرات و خشک‌کردن یا سرخ‌کردن با روغن نخل سبزیجات تازه برای ذخیره‌سازی طولانی‌مدت اشاره کرد.

شرق: «از کجا آورده‌ای؟» قانونی که سال‌های سال است به تصویب رسیده و از همان آغاز هم بر سر اجرائی شدن با مشکلاتی همراه بود؛ قانونی که ریشه آن در پیش از انقلاب است و در مجلس هفتم، در سال ۸۴ بار دیگر از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی طرح شد و در سال ۸۶ به تصویب مجلس رسید، اما شورای نگهبان سدی بر اجرای آن شد و عطف‌به‌ماسبق‌شدن آن را زیر سؤال برد. جنجال‌ها تا جایی پیش رفت که پای مجمع تشخیص مصلحت نظام به میان کشیده شد و در نهایت، با گذشت ۱۰ سال از طرح آن، بالاخره در سال ۹۴ مجمع تشخیص با تغییرات بسیار، آن را به تصویب رساند. در همین گیرودار، طرحی دیگر از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی مطرح شد که در آن به گفته طراح آن، قرار است خلا قانون «از کجا آورده‌ای؟» جبران شود و تاکنون نیز این طرح یک ساده واحد و ۱۳ تبصره‌ای، به امضای ۱۰۲ نماینده مجلس رسیده است. محمد دهقان، نماینده مردم چناران و طریقه شاندیز، در گفت‌وگو با خانه ملت از خلا این قانون چنین پرده برمی‌دارد: «مدت دو سال است که این قانون در انتظار تنظیم این‌نامه از سوی رئیس قوه قضائیه است که هنوز انجام نشده و در صورتی که آن قانون از سوی رئیس قوه قضائیه به اجرا درآید، فقط مربوط به آینده است و برای دارایی مسئولان کشور در ۳۹ سال گذشته، درحال‌حاضر خلا قانونی داریم». عضو کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس تصریح کرده: «لازم است برای اجرای اصل ۱۲۲ که مربوط به اموال مسئولان در ۳۹ سال گذشته است، مجلس وارد شود که این طرح قانونی به استناد اصل ۴۹ قانون اساسی که برای جبران خسارات بیت‌المال و تحصیل اموال نامشروع از سوی برخی مسئولان در ۳۹ سال گذشته است، ارائه شده».

بهره‌برداری سیاسی از طرحی مردمی

اهمیت این طرح در آنجاست که بارها از گوشه و کنار اخباری مبنی بر ثروت‌های میلیاردی یا فسادهای گسترده برخی مسئولان یا وابستگان آنها شنیده می‌شود. در آخرین اخبار، شاید بتوان به آنچه از سوی سازمان بازرسی کل کشور درباره کارخانه رشت‌الکتریک مطرح شده، اشاره کرد؛ خبری که البته پیش‌تر در سال ۸۸ نیز از زبان محمود احمدی‌نژاد طرح شد و دستاویزی برای دعوای سیاسی قرار گرفت؛ اما آن‌گونه که رسانه‌های دلواپس مطرح کرده‌اند، دوباره به سبب فروش زمین کارخانه به دلیل کاربری غیرمجاز و عدم امکان ثبت، به مشکل برخورد و این افراد دنبال مبادله آن با ۶۰ آپارتمان در جماران هستند. اما مسأله آنجاست که در این پرونده «قلب و واقعیت» صورت گرفته است. «شرق» تا چند روز آینده جزئیات بیشتری از این پرونده و هجمه سیاسی را علنی خواهد کرد. مواردی از این دست بی‌شمار است؛ اما آنچه اکنون شائبه ایجاد کرده، طرح این موضوع از زبان نمایندگانی است که به‌ظاهر دنبال روکردن دست مسئولان وابسته طیف اصلاح‌طلبی هستند و بیم آن می‌رود این موضوع مهم که با سرمایه اجتماعی کشور و آذنان عمومی مردم پیوند خورده، سیاسی شده و آن‌گونه که باید پیگیری نشود.

آن‌گونه که حتی موسی‌الرضا ثروتی، نماینده

اقتصاد

طرح «اعاده اموال نامشروع مسئولان» برای جبران خلأ قانون به امضای ۱۰۲ نماینده مجلس رسید

اموال ۳۹ سال مسئولان زیر ذره‌بین

عسل

اصولگرای مجلس، در گفت‌وگو با تسنیم به این نکته اذعان کرده و می‌گوید: «مسامحه با مسئولان فاسد، فارغ از جناح‌های سیاسی، منجر به تضعیف سرمایه اجتماعی شده است و در صورتی‌که نتوانیم این مسیر را به‌موقع اصلاح کنیم، در آینده با چالش‌های بیشتری نیز در این حوزه مواجه خواهیم شد». او همچنین گفته: «به نظر می‌رسد ضعف و رودربایستی دستگاه‌های نظارتی، یکی از عوامل مهم ثروت‌اندوزی مسئولان فاسد در جمهوری اسلامی است». این موضوع که از سوی این نماینده مجلس طرح شده، گرہ کار را در دستگاه‌های نظارتی می‌داند که به دلایل مختلف، گاهی دیده شده از فسادِ خاص چشم‌پوشی کرده یا رسیدگی به آن را دستور کار تا اطلاع ثانوی خارج کرده است.

این طرح چه می‌گوید؟

دهقان، نماینده مردم چناران و طریقه شاندیز، در بیان جزئیات این طرح می‌گوید: «طرح تدوین‌شده مربوط به اجرای اصول ۴۹ و ۱۴۲ قانون اساسی است. اصل ۴۹ قانون اساسی می‌گوید دولت موظف است اموالی که ناشی از اختلاس، رشوه، سوءاستفاده یا هرگونه طریق غیرمشروع دیگر باشد، باید از صاحب آن گرفته شده و به بیت‌المال یا صاحب اصلی حق بازگردانده شود. اصل ۱۴۲ قانون اساسی هم می‌گوید رئیس قوه قضائیه باید به اموال مسئولان قبل و بعد از مسئولیت آنها رسیدگی کند که به ناحق افزایش پیدا نکرده باشد. بنابراین با وجود این دو اصل قانون اساسی، تاکنون برای هیچ‌کدام قانون متناسبی وضع نشده و این دو اصل به درستی اجرا نشده‌اند». او با بیان اینکه در سال ۶۳ قانونی با عنوان «نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی» به تصویب رسید تا این اصل اجرا شود، اظهار کرد: «این‌حال متأسفانه این قانون اطلاق اصل ۴۹ را نادیده گرفته و این اصل را صرفاً معطوف به مسئولان پیش از انقلاب کرده است».

اموال چه کسانی بررسی می‌شود؟

دهقان در ادامه به تشریح طرح «اعاده اموال نامشروع مسئولان» پرداخت و گفت: «در این طرح، مسئولان به دو لایه تقسیم شده‌اند که نخست شامل رؤسای قوا، معاونان و مشاوران آنها، وزرا و معاونان آنها،

نیز بررسی خواهد شد و در صورتی‌که اموال وابستگان به افراد موضوع قانون هم نامشروع باشد، این هیئت به آن رسیدگی خواهد کرد».

اینکه چرا اجرای قانون «از کجا آورده‌ای» بارها به دلایل مختلف کنار گذاشته شده یا با رفو تبدیل به قانونی دیگر شده را شاید بتوان به برحق‌دانستن یک‌سری از ثروت‌اندوزی‌ها از سوی برخی از مسئولان نسبت داد. برخی از مسئولان با استفاده از رانت‌های اطلاعاتی و وابستگی‌هایی که دارند، گاهی به ثروت‌های گزافی رسیده‌اند که به‌هیچ‌روی آنها را در قالب حقوق بیت‌المال قلمداد نمی‌کنند و به‌نوعی آن را حق خود برآورد می‌کنند.

قانون عطف به ماسبق نمی‌شود

غلامرضا کاتب، عضو هیئت‌رئیسه مجلس، در گفت‌وگو با «شرق» در این باره می‌گوید: قانون بررسی اموال مسئولان اکنون نیز وجود دارد و خلا قانونی‌ای در کار نیست، اما در این بخش باید بتوانیم به قانون عمل کنیم. در قانون برنامه ششم نیز شفافیت حقوق و مزایا و رسانه‌ای‌شدن آنها مطرح شده است، اما اگر این قوانین اجرائی شوند نباید توقع خلا قانونی داشت.

احتمال ردشدن از سوی شورای نگهبان

نماینده گرمسار با اشاره به اینکه در این طرح به گذشته عملکرد مسئولان نگاهی می‌شود، می‌گوید: از آنجا که قانون عطف‌به‌ماسبق نمی‌شود، احتمال اینکه این طرح از سوی شورای نگهبان از بُعد قانونی و همین‌طور تضاد با شرع مقدس، محل ایراد باشد، وجود دارد. درهرحال، از ابتدای انقلاب تا امروز قوانینی که تصویب شده برای زمان کنونی و آینده بوده و گذشته را شامل نمی‌شده است. او در قالب پیشنهادی مطرح می‌کند: در دنیا هم هیچ مسئولی جرئت نمی‌کند با توجه به اجرائی‌شدن قوانین و شفافیت در مورد عملکرد و اموال، تخلف کند. راه مبارزه با فساد، شفافیت است. شفافیت حقوق کارمندان و مدیران و همه ارکان نظام، سبب می‌شود تا فسادِی صورت نگیرد و اگر کسی تخلف کرد، رسانه‌ها آن را علنی کنند. ما نیز باید به دنبال چنین روندی باشیم و این نکته را در نظر داشته باشیم که پیشگیری همواره از برخورد ضربتی و قهری بهتر است و اصولاً راه مبارزه با فساد، این نوع رفتار است.

کاتب با رد سیاسی‌بودن این طرح می‌افزاید: همه نمایندگان مجلس حق دارند پیشنهادات خود را در قالب طرح، عنوان کنند و نمی‌توان آنها را سیاسی قلمداد کرد. چنین طرح‌هایی بارها مطرح شده و تفاوت این مورد، در آن است که حساسیت نسبت به آن بسیار بالاست.

سفیر ترکیه:

به دنبال حذف دلار از مبادلات

ایران و ترکیه هستیم

● ایسنا؛ رضا هاکان تکین سفیر ترکیه در تهران در گفت‌وگو با برنامه سفیران با اشاره به اشتراکات فرهنگی، تاریخی و جغرافیایی ایران و ترکیه، گفت: «طبق آمار در سال ۲۰۱۷ حدود ۲.۵ میلیون نفر از ایران به ترکیه سفر کرده‌اند و در واقع بعد از روسیه و آلمان، ایران سومین کشوری است که تعداد زیادی از شهروندان آن به ترکیه سفر کرده‌اند». این دیپلمات ترک با بیان این‌که ما در ترکیه با همسایگان خود در بحث مبارزه با تروریسم همکاری‌هایی داریم، افزود: «در حال حاضر همکاری‌های نزدیکی بین ایران و ترکیه در بحث مبارزه با تروریسم وجود دارد و ما معتقدیم که پاک‌تهدیدی مشترک برای دو کشور است». تکین همچنین در مورد تلاش‌ها و توافقات دو کشور جهت انصام معاملات اقتصادی به ارز ملی ایران و ترکیه و حذف دلار از این مبادلات، گفت: «گام‌های مهمی در مورد تجارت با پول‌های ملی دو کشور برداشته شده است. بعد از سفر آقای اردوغان در ماه اکتبر به ایران توافقات نام‌های بین مقامات دو کشور در این ارتباط به امضا رسید و در این چارچوب لازم است که یک بانک از هر دو کشور سازوکارهای لازم در این زمینه را فراهم کند. چندی‌پیش مدیرعامل دو بانک ترکیه و همچنین معاون رئیس بانک مرکزی ترکیه به ایران آمدند. با مقامات بانکی ایران در این ارتباط ایزنی کردند، با من نیز گفت‌وگوهایی انجام دادند و می‌توانم بگویم که در این زمینه طراحی‌های لازم انجام شده است». این دیپلمات ترک در همین زمینه افزود: «نکته مهم در این زمینه آن است که در تجارت دو کشور تعادل ایجاد شود و اگر چنین تعادلی در واردات و صادرات موجود بین دو کشور وجود نداشته باشد، تحقق این موضوع سخت خواهد شد». او درباره ترامپ و مواضع اخیرش گفت: «او هنوز فکر می‌کند مجری برنامه‌های شو است». تکین درخصوص برجام گفت: «اگر آمریکا بخواهد از برجام خارج شود ما باید به این نکته توجه کنیم که رخ‌دادن این موضوع به این معنا نیست که در آخر دنیا قرار گرفته‌ایم و ما مجبور به پذیرش سیاست‌های تحمیلی هیچ کشوری نیستیم». سفیر ترکیه در تهران از تش‌های ایران و عربستان ابراز ناراحتی کرد و گفت: «ما برای رفع این مسائل و تنش‌ها تلاش می‌کنیم و از دیگر سو معتقدیم که باید دو کشور برای حل این مسائل به اراده مشترک دست پیدا کنند گرچه چنین فضایی در حال حاضر بین ایران و عربستان وجود ندارد».

تعمیر کاری تجربه

برای سردرگمی در عیب‌یابی

بهتر است

ایساکو: نیروهای آموزش دیده، تجهیزات تخصصی، قطعات اصلی

روابط عمومی پتروشیمی جم